

AMNES(T)IE

ACTION ZOO HUMAIN

ACTION ZOO HUMAIN

NTGent

CREDITS

PRODUCTIE Action Zoo Humain **CONCEPT** Chokri Ben Chikha **REGIE** Chokri Ben Chikha, Tom Dupont **DRAMATURGIE** Zouzou Ben Chikha **SPEL** Bert Gabriëls, Dahlia Pessemiers-Benamar, Marijke Pinoy, Chokri Ben Chikha, Sarah Desmet **TEKST** Erik-Ward Geerlings, Erwin Jans **REGIEASSISTENTIE** Kristien Van Driessche **VIDEOREGIE** Koen De Saeger **TECHNIEK** Niels Ieven, Adolphe Mutoni, Lucas Van de Voorde, Maarten Snoeck **KOOR** Mais Quelle Chanson o.l.v. Kapinga Gysel **KOSTUUMS** Marij De Brabandere **MET DANK AAN** prof. dr. Bruno De Wever & dr. Koen Aerts (UGent), Stef Ampe, Karolien De Schepper, Kathy Douchar, Fatima Ezzarhouni, Willem Van Cauwenberghe **PARTNERS** KASK/School of Arts/HoGent, Theater Rotterdam **IN SAMENWERKING MET** NTGent, Les Ballets C de la B, De Centrale **MET DE STEUN VAN** de Vlaamse Overheid, Provincie Oost-Vlaanderen, Stad Gent

ACHTERGROND

De Vlaamse collaboratie tijdens de Tweede Wereldoorlog blijft tot op de dag van vandaag, ook politiek, een zeer gevoelige en ontvlambare materie. Een bijzondere plaats in die collaboratie nemen de Oostfronters in: Vlaamse jongens die met de Duitse troepen in Rusland tegen het communisme gingen vechten. Belangrijke redenen voor de collaboratie waren Vlaams-nationalistische en religieuze: de overtuiging dat Vlaanderen zich moest losmaken van België en het geloof in de noodzaak van een strijd tegen de atheïstische Rode Legers.

Vaak wordt over Oostfronters enigszins vergoelijkend verteld dat ze jonge idealisten waren die door bepaalde religieuze en politieke krachten werden gemanipuleerd. Een bekende figuur in de ondersteuning en ophemeling van de Oostfronters was de Vlaamse priester-schrijver Cyriel Verschaeve, die in 1946 bij verstek ter dood werd veroordeeld. Na de oorlog verloren Oostfronters hun burgerrechten, gingen naar de gevangenis of werden ter dood veroordeeld. In de jaren zeventig van de vorige eeuw groeide in de media de aandacht voor de verhalen van de collaborateurs. Recent zijn de ervaringen van de kinderen en kleinkinderen van collaborateurs meer in het daglicht gekomen.

Deze historische feiten worden in de voorstelling met actuele feiten gecombineerd. Vlaanderen/België heeft een opvallend groot aantal Syriëstrijders: jongens die uit

politieke en religieuze motieven vertrokken om in Syrië tegen het regime te gaan vechten. Geen toeval dus dat er de voorbije jaren een aantal artikels verschenen is waarin naar een parallel gezocht wordt tussen Oostfronters en jihadisten wat betreft hun motieven, hun terugkeer, hun bestraffing en hun re-integratie.

Net als bij voorgaande producties, richtte Action Zoo Humain voor *Amnes(t)ie* een comité van experts op waarin zowel wetenschappers als kunstenaars reflecteerden over de inhoud en dramaturgie van de voorstelling. In 2016 legde het gezelschap al zijn oor te luister bij historici prof. dr. Bruno De Wever en dr. Koen Aerts (UGent), die in dialoog met de betrokken artiesten hun licht lieten schijnen op het concept en de materie van het stuk. Om de thematiek van de voorstelling te doorgronden, nam het gezelschap ook interviews af met kinderen van collaborateurs (Kathy Douchar en Willem Van Cauwenberghe) en een moeder van een Syriëstrijder (Fatima Ezzarhouni). Die ontmoetingen boden Action Zoo Humain een uitzonderlijke blik op de gevolgen van de geweldmechanismen die hun levens (in)direct infecteren of hebben geïnfecteerd.

OVER AMNES(T)IE

Wat doen we met mensen die extreme keuzes maken en zichzelf zo buiten de samenleving plaatsen? Hoe gaan we om met mensen die als een gevaar voor de maatschappij worden beschouwd? Wat als zulke mensen spijt krijgen van hun keuzes en willen terugkeren? Geven we hen een tweede kans of duwen we hen in een vergeetput? Welke lessen kunnen we trekken uit het SS-verleden, met het oog op het IS-heden?

Na jaren de podiumplanken te hebben versleten, duikt theatergezelschap Action Zoo Humain nu in het televisielandschap. Vergeet de prietpraat, het conflict, de geveinsde interesse. In het nooit eerder geziene talkshowformat *Samen door één deur* lapt gastheer Bert Gabriëls de tien geboden van het tv-format aan zijn laars en trekt hij de kaart van de radicale verzoening. De gasten van de avond: de dochter van een collaborateur en de moeder van een Syriëganger. *Amnes(t)ie* duikt zowel in ons collectief verleden als in de huidige precare sociopolitieke realiteit. Wat kunnen we vandaag leren uit de jaren na de Tweede Wereldoorlog, een periode in de geschiedenis waarin de heropvoeding en genezing van foute vaderlanders een *hot topic* was?

Action Zoo Humain legt het studiapubliek van *Samen door één deur* talloze actuele vragen op. Kan de herintegratie van landverraders na de Tweede Wereldoorlog ons

vandaag een leidraad bieden voor de terugkeer van geradicaliseerde IS-strijders, vooral nu het kalifaat verbrokkeld is? Welke plaats kennen we toe aan daders wanneer we zo gepast en sereen mogelijk proberen om te gaan met de getroffen? Moeten we vergeten en vergeven? Wat zijn de implicaties voor de omgeving en familie van collaborateurs en Syriëstrijders en wat gebeurt er wanneer beide partijen oog in oog komen te staan? *Samen door één deur* pleit voor een radicale verzoening.

Action Zoo Humain presenteert *Amnes(t)ie* als een artistieke, genuanceerde analyse, parallel aan actuele ontwikkelingen. De vraagstukken die het geweld van IS met zich meebrengt, zijn niet weg te branden uit de Europese actualiteit. De samenleving vraagt zich luidop af wat er moet gebeuren met Syriëstrijders en hun families die willen terugkeren, terwijl de vergelijking met de naoorlogse behandeling van collaborateurs steeds vaker wordt aangehaald. Hoe moet de overheid bijvoorbeeld reageren op de hulpkreet van Belgische kalifaatkinderen die vastzitten in Syrië? Zijn er zinvolle parallellen te trekken tussen kinderen van Oostfronters en Belgische jihadkinderen?

DIT INTERESSEERT JE VAST OOK

DE WAARHEIDSCOMMISSIE | 7. 8.12 in de Belgische Senaat, Brussel

Zestig jaar na Expo '58 richt Action Zoo Humain een waarheidscommissie op. Artiesten, wetenschappers en getuigen gaan samen op zoek naar de waarheid over de tentoonstelling van 'exoten' op de wereldexpo's en gaan na hoe de historische *zoo humain* de hedendaagse samenleving beïnvloedt.

Info & tickets: ntgent.be of +32 9 225 01 01